

Symposium: HBS: de beste school ooit?

Wanneer: Zaterdag 22 april 2017, 9.45 uur – 17.00 uur

Waar: Nationaal Onderwijsmuseum, Burgemeester de Raadsingel 97, 3311 JG Dordrecht

De Hogere Burgerschool (HBS) heeft een legendarische reputatie: de beste school die Nederland ooit heeft gehad, met veel aandacht voor exacte vakken en moderne talen. De school, in 1863 opgericht door Thorbecke, was bedoeld voor toekomstige ingenieurs en ondernemers. Die zijn er ook opgeleid: de generatie die het moderne Nederland heeft vormgegeven. Maar ook veel Nobelprijswinnaars, onder wie Lorentz en Kamerlingh Onnes, kwamen van de HBS – zoveel, dat de school wel verantwoordelijk is gehouden voor de bloei van de Nederlandse natuurwetenschappen rond 1900 (Ben Feringa is trouwens ook HBS-er). Het einde van de HBS in 1968 (door de Mammoetwet) wordt nog steeds door velen betreurd.

Wat was er zo bijzonder aan de HBS? Waar komt die legendarische status vandaan, en is die wel terecht? Was ze echt zo belangrijk voor de modernisering van Nederland? En kan het huidige onderwijs er nog iets van leren? Die vragen staan centraal tijdens een symposium op zaterdag 22 april. De dag wordt georganiseerd door Gewina, het Nederlands-Belgische genootschap voor wetenschaps- en universiteitsgeschiedenis, in samenwerking met het Onderwijsmuseum (www.onderwijsmuseum.nl).

Aanmelden: [Aanmeldformulier HBS](#)

Vragen: office@gewina.nl

Kosten: € 25,- incl. lunch en toegang tot het museum (€ 20,- voor leden van Gewina)

Programma:

- 9.45-10.15 uur: Ontvangst in het Nationaal Onderwijsmuseum
- 10.15-12.15 uur: - Roelof Bouwman: De HBS: van idee tot mythe
- Jan Blokker: Een nieuwe school, maar waarom? De ontstaansgeschiedenis van de HBS
- Jenneke Kruger: “Het toezicht zal vooral op hem aankomen, het zal zijn onverdeelde zorg vorderen”: de eerste inspecteurs van de HBS
- Aad Streefland: Emancipatie in het interbellum. De Amsterdamse R.K. HBS voor Meisjes
- Cor den Boer: Demonstratie model stoommachine
- 12.15-13.15 uur: Lunch, gelegenheid om het museum te bezichtigen
- 13.15-14.30 uur: - Danny Beckers: HBS: van modern instituut tot fossiel in 100 jaar
- René Kappers: Dalton-HBS Rotterdam, een bijzondere school. Wat is er van de lichting 1965 (A en B) terecht gekomen?
- Hilda Amsing: De ontwikkeling van de HBS tot opleiding voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
- Abel Streefland: De relatie tussen de HBS en studenten in Delft
- 14.30-15.00 uur: Koffie/thee
- 15.00-16.00 uur: - Klaas van Berkel: De HBS en de Nobelprijzen: is er wel een verband
- Wouter van Joolingen: Bèta-onderwijs: was vroeger alles beter?
- Slotdiscussie
- 16.00-17.00 uur: Gewina ledenvergadering

Sprekers:

De HBS: van idee tot mythe

Roelof Bouwman (1965) studeerde geschiedenis aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, waar hij in 2002 promoveerde. Van 2003 tot 2013 was hij redacteur van HP/De Tijd. Hij is co-auteur van *Wij van de hbs. De beste school van Nederland*, dat in september verschijnt bij uitgeverij Meulenhoff.

Een nieuwe school, maar waarom? De ontstaansgeschiedenis van de HBS

Jan Blokker, geboren in Amsterdam, heeft zijn leven gewijd aan onderwijs en aan geschiedenis. Met zijn vader en broer schreef hij o.a. *Het Vooroudergevoel*. Op dit moment werkt hij aan een promotieonderzoek naar het ontstaan van de hogere burgerschool.

“Het toezicht zal vooral op hem aankomen, het zal zijn onverdeelde zorg vorderen”: de eerste inspecteurs van de HBS

Jenneke Krüger studie biologie in Utrecht, daarna wiskunde in Adelaide, Londen en tenslotte Groningen. Ze was docent in het voortgezet onderwijs en leerplanontwikkelaar in natuurwetenschappelijke vakken en wiskunde. Ze promoveerde in 2014 in Utrecht op een onderzoek over geschiedenis van het wiskundeonderwijs in Nederland.

Emancipatie in het interbellum. De Amsterdamse R.K. HBS voor Meisjes.

Aad Streefland (1946) bezocht het Erasmiaans Gymnasium te Rotterdam. Hij studeerde geschiedenis aan de UvA met als hoofdvak middeleeuwse geschiedenis. Van 1974-2012 was hij werkzaam als geschiedenis docent en schooldecaan op het Fons Vitae Lyceum te Amsterdam. In 2015 publiceerde hij *Bronnen van Leven. Fons Vitae Lyceum 1914-2014*.

Demonstratie model stoommachine

Cor den Boer is werkzaam als vrijwilliger in het Nationaal Onderwijsmuseum. Als oud-leerling aan de HBS geeft hij een uitleg en demonstratie van een stoommachine, die als object in het museum staat opgesteld.

HBS: van modern instituut tot fossiel in 100 jaar

Danny Beckers is voormalig wiskundedocent (niet aan een HBS). Hij studeerde wiskunde en cultuurgeschiedenis en is werkzaam als universitair docent wetenschapsgeschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Zijn onderzoek richt zich vooral op de geschiedenis van het wiskunde-onderwijs.

Sprekers:

Dalton-HBS Rotterdam, een bijzondere school. Wat is er van de lichter 1965 (A en B) terecht gekomen?

René Kappers (1946) bezocht de Dalton HBS-B in Rotterdam (1965). Zijn beroepsleven speelde zich af in marketing en communicatie in 'health care business': 20 jaar medische apparatuur, 20 jaar generieke geneesmiddelen. Hij bekleedde bestuursfuncties in Europese sectororganisatie EGA en daarbuiten. In zijn vrije tijd doet hij genealogisch, historisch en zilveronderzoek, waarover hij sinds 1976 ook publiceert.

De ontwikkeling van de HBS tot opleiding voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs

Hilda T.A. Amsing is universitair hoofddocent Pedagogiek en Onderwijskunde bij de Rijksuniversiteit Groningen, waar zij zich bezighoudt met de geschiedenis van het (na-oorlogse) onderwijs. Haar promotieonderzoek (afgerond in 2002) richtte zich op het middelbaar onderwijs, 1863-1920.

De relatie tussen de HBS en studenten in Delft

Abel Streefland studeerde natuurkunde en wetenschapsgeschiedenis in Utrecht. Hij schreef een proefschrift over Jaap Kistemaker en uraniumverrijking in Nederland en werkte bij Teylers Museum in Haarlem. Sinds november 2016 is hij universiteitshistoricus van de Technische Universiteit Delft.

De HBS en de Nobelprijzen: is er wel een verband?

Klaas van Berkel (1953) is Rudolf Agricola hoogleraar Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij schreef onder andere 'De oude en de nieuwe universiteit. Een inleiding in de Tweede Gouden Eeuw' in: *Citaten uit het boek der natuur. Opstellen over Nederlandse wetenschapsgeschiedenis* (Amsterdam 1998).

Bèta-onderwijs: was vroeger alles beter?

Wouter van Joolingen is hoogleraar Didactiek van Wiskunde en Natuurwetenschappen in Utrecht en wetenschappelijk directeur van het Freudenthal Instituut. Zijn onderzoek richt zich op het ondersteunen van bèta-onderwijs met behulp van ICT, zoals computersimulaties en serious games, en de wijze waarop docenten die kunnen gebruiken om nieuwe vormen van leren vorm te geven.

